

جهاد در قرآن

گزیده کتاب جنگ و جهاد در قرآن

آیت‌الله محمدتقی مصباح یزدی مدظله

تدوین و نگارش:

محمدحسین اسکندری

محمد مهدی نادری قمی

گزیده نویسی:

حسین مرکزی مقدم

www.ketab.ir

شماره ربیفة: ۱۷۹۸

علوم قرآنی - ۸۷

۱۴۰۳-۹۲

جهاد در قرآن | گزیده کتاب جنگ و جهاد در قرآن | آیت الله محمدتقی مصباح یزدی |

گزیده‌نویس: حسین مرکزی‌مقدم | ویراستار: زینب مصباحی‌نیا | ناشر: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
طرح جلد: محمد اهوز | چاپ یکم، زمستان ۱۴۰۳ | شمارگان: ۵۰۰ | اشراق | قیمت: ارجاع به سا.

WWW.HATIF.IR @HATIF.IR	قم، خیابان شهید، کوی ۲۴، پلاک ۳۸، کد پستی: ۳۷۱۸۵۱۶۱۱۶ تلفن: ۰۲۰۳۷۷۴۲۳۲۶ /	 9 786004 445580
---------------------------	--	--

۱۷۵۱

- سرشناسه : مصباح یزدی، محمدتقی، ۱۳۹۹-۱۳۱۳.
- باز: قرارداد، : جنگ و جهاد در قرآن. برگزیده
- عنوان و نام ناشر : جهاد در قرآن؛ گزیده کتاب جنگ و جهاد در قرآن / محمدتقی مصباح یزدی؛ تدوین و نگارش محمدتقی مصباح یزدی؛ گزیده‌نویس حسین مرکزی‌مقدم.
- مشخصات نشر : تم مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، انتشارات، ۱۴۰۳.
- مشخصات ظاهری : (۱۹۳) ۵/۱۲/۲۱/۵ م.م.
- فروست : انتشارات، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۹۸، علوم قرآنی، ۸۷.
- شابک : ۹۷۸۶۰۰۱۱۲۰۵۵۸۰
- وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا
- یادداشت : کتابنامه: ص. [۱۹۳]؛ نین با صحت زیرنویس.
- عنوان دیگر : گزیده کتاب جنگ و جهاد در قرآن.
- موضوع : جنگ -- جنبه‌های قرآنی
- War -- Qur'anic teaching
- Jihad in the Qur'an
- شناسه افزوده : اسکندری، محمدحسین، ۱۳۳۴-۱۳۹۸، گردآورنده
- شناسه افزوده : نادری قمی، محمد مهدی، ۱۳۳۵-، گردآورنده
- شناسه افزوده : مرکزی‌مقدم، حسین، ۱۳۳۶-.
- شناسه افزوده : مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، انتشارات
- رده‌بندی کنگره : BP۱۰۴
- رده‌بندی دیویی : ۲۹۷/۱۵۹
- شماره کتاب‌شناسی ملی : ۹۸۷۳۲۷

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

مقدمه..... ۱۱

فصل اول: کلیات

جنگ و منظرهای مختلف..... ۱۴

بررسی چند کلیدواژه..... ۱۵

۱. حرب و محاربه..... ۱۵

۲. قتال..... ۱۸

۳. جهاد..... ۱۸

۴. سفک دم (خونریزی)..... ۲۱

اصطلاحات ارزشی و غیرارزشی جنگ..... ۲۲

فصل دوم: جنگ از منظر نظام تکوینی

تیین فلسفی وقوع جنگ..... ۲۷

جنگ و اراده تکوینی خداوند..... ۳۰

عوامل کنترل جنگ..... ۳۳

- ۳۵..... جنگ؛ پدیده‌ای اتفاقی یا نظام‌مند؟
- ۳۶..... ۱. پاسخ داروینیسیم اجتماعی
- ۳۷..... ۲. دیدگاه مارکس
- ۳۸..... ۳. دیدگاه اسلام
- ۴۰..... چند آموزه کلی قرآن درباره جنگ
- ۴۰..... ۱. آزادی و اختیار انسان در جنگ
- ۴۱..... ۲. تقسیم نبی قدرت و سلطه
- ۴۲..... ۳. جلوگیری از سلطه مطلق باطل
- ۴۵..... ۴. جنگ و عذاب استیصال
- ۴۹..... ۵. نقش هشدار در جنگ
- ۵۲..... ۶. سودمندی جنگ برای جوامع گران
- ۵۶..... ۷. جنگ؛ وسیله آزمایش و پیرز
- ۶۲..... ۸. پیروزی نهایی حق

فصل سوم: جایگاه جنگ در نظام اجتماعی

- ۶۸..... بیان چند نکته
- ۷۵..... جنگ و حفظ حرمت جان انسان
- ۷۷..... جنگ در ادیان قبل از اسلام
- ۷۹..... جنگ بنی اسرائیل برای تصرف فلسطین
- ۸۰..... جنگ طالوت و جالوت
- ۸۳..... حضرت سلیمان و جهاد
- ۸۵..... جنگ ایران و روم

۸۶..... جهاد در اسلام

۸۹..... تفاوت دفاع و قصاص

۹۰..... محدوده قصاص در جنگ

فصل چهارم: اقسام جنگ در قرآن

۹۴..... قرآن و جنگ‌های صدر اسلام

۹۵..... تقسیم ارزش جنگ در قرآن

۹۶..... مفهوم واژه فی سبیل الله

۹۹..... واژه «الله» در قرآن

۱۰۰..... اقسام هشت گانه جهاد در قرآن

۱۰۰..... ۱. جنگ با مشرکان

۱۰۰..... ۲. جنگ با کفار

۱۰۱..... ۳. جنگ با اهل کتاب

۱۰۳..... ۴. جنگ با منافقان

۱۰۶..... ۵. جنگ با اهل بغی

۱۰۸..... ۶. جهاد رهایی بخش

۱۰۹..... ۷ و ۸ دفاع و مقابله به مثل

۱۰۹..... ترتیب آیات جهاد

۱۱۲..... جهاد ابتدایی در اسلام

۱۱۸..... جهاد ابتدایی؛ مصداقی از دفاع

فصل پنجم: شیوه‌های انگیزش و پرورش جهادگران

- ۱۲۶..... روش تبشیر و انذار
- ۱۲۷..... نمونه‌هایی از آیات مربوط به تبشیر
- ۱۲۷..... بشارت به نعمت‌های اخروی
- ۱۳۲..... مرزده به نعمت‌های دنیوی
- ۱۳۴..... ستایش جهادگران؛ روش تبشیری دیگر برای انگیزش
- ۱۳۶..... نمونه‌هایی از آیات مربوط به انذار
- ۱۳۹..... نکوهش از تک‌جهد؛ شیوه‌ای دیگر برای انذار
- ۱۴۲..... شیوه‌های ویژه انگیزش و تربیت جهادگران
- ۱۴۲..... ۱. تحریک غلبه انتقام‌جویی و احقاق حق
- ۱۴۵..... ۲. تحریک عواطف استانی
- ۱۴۷..... ۳. تبیین اهداف مقدس جهاد
- ۱۴۷..... ۴. جهادگران؛ مجرای تحقق رسالت الهی
- ۱۴۸..... ۵. توجه به عوامل بازدارنده و خنثی کردن آنها
- ۱۴۹..... الف) جبران خسارت‌های اقتصادی
- ۱۵۰..... ب) آموزش مسئله قضا و قدر
- ۱۵۳..... ج) توجه به عمومیت و تأثیر مثبت سختی‌ها
- ۱۵۵..... د) آموزش حقیقت مرگ و شهادت

فصل هشتم: امدادهای تبشیری خداوند و پیروزی حق

- ۱۶۴..... امدادهای الهی و پیروزی اهل حق
- ۱۶۵..... ۱. روش‌های امداد باطنی و روحی
- ۱۶۵..... الف) ایجاد رعب در دل کفار

- ب) ایجاد آرامش در دل مؤمنان ۱۶۸
- ج) تصرف در درک و ارزیابی طرفین به نفع مؤمنان ۱۶۹
۲. روش‌های امداد بیرونی و ظاهری ۱۷۱
- الف) امدادهای طبیعی ۱۷۱
- ب) امدادهای غیر طبیعی ۱۷۳
- یک پرسش و پاسخ آن ۱۷۷
- شرایط و زمینه‌های امدادهای غیبی خداوند ۱۸۱
- منابع ۱۹۴

ز کوی یار می آید نسیم باد نروزی

از این آواز آمد خواهی چراغ دل برافروزی

در ادبیات عرفانی، نسیم جایگاه خاصی دارد؛ چرا که بوی یار را همراه خود می آورد و لطافت و نشاط را به دل های خسته می دمد. مجموعه «نسیم» آهنگ آن دارد تا شمیم روح از ای معارف بلندی را به مشام جویندگان حقیقت برساند؛ معارفی که از لابلای آثاری برگرفته شده که از خامه یکی از برجسته ترین اندیشه ورزان این عصر تراویده اند. آثار گران سنگ علامه محمد تقی مصباح - که رضوان الهی بر او باد - در مسائل و موضوعات مورد نیاز انسان معاصر، چونان مشعلی فروزان فراراه جویندگان نیکبختی قرار گرفته و چونان پرتوی درخشان، تاریک اندیشی های شبه افکنان را زائل می کند. گونه گونی و گستره دانش عرضه شده در نگاهته های او از یک سو، و ژرفای نگاهش در گشودن رازهای سربه مهر از دیگر سوی، نسل جوان را در استفاده شایسته از این دریای کم نظیر حکمت به زحمت انداخته، و درخواست هایی برای ارائه گزیده ای گویا از آنها را به دنبال داشته است.

ابراز این نیاز، در کنار توصیه رهبر حکیم انقلاب علیه السلام در خصوص نشر و ترویج آثار علامه مصباح در قالب‌های مناسب و روزآمد، شورای سیاست‌گذاری مجموعه آثار آیت‌الله مصباح را بر آن داشت تا گزیده‌هایی از آثار پر حجم علامه تهیه کند تا مطالعه آنها آسان‌تر و شوق مطالعه اصل کتاب‌ها در خوانندگان مشتاق شعله‌ورتر شود. در این مجموعه کوشیده‌ایم تا همه نکات و مطالب اصلی کتاب‌ها در گزیده‌ها آورده شود، کلمات و عبارات‌های مؤلف گران قدر دقیقاً حفظ شود، و فقط توضیحات، مثال‌ها و نکاتی حاشیفاً شود که به اصل مطالب خدش‌های وارد نمی‌سازد.

امید است برای ما به چشم قبول در این کار اندک بنگرد؛ به آن، قدر بخشد؛ و در نگاه الهی سر بلندمان گرداند.

از همه استاین و ریزانی که در این مسیر یاری‌مان کردند سپاسگزاریم: از گزیده‌نویس پیر اثم، جناب آقای حسین مرکزی مقدم، ناظر طرح گزیده‌نویسی، جناب حاجت‌الاسلام والمسلمین استاد جواد محدثی، دست‌اندر کاران مدیریت نشر آثار علامه مصباح، مدیریت تدوین متون، به‌ویژه جناب آقای محمد عسگری، و درب استار محترم، سرکار خانم زینب مصباحی‌نیا؛ و از درگاه الهی برای همگی ایشان تندرستی و توفیق خدمت روزافزون می‌طلبیم.

شورای سیاست‌گذاری

مجموعه آثار آیت‌الله مصباح یزدی رحمته

۱. کتاب‌های فکری لازم است در فکر رسوخ کند؛ و این، صرفاً با نشر کتاب حاصل نمی‌شود. شما نگاه کنید غربی‌ها در این کارها خوب واردند، خوب بلدند... آن فکر را با بیان‌های مختلف، با زبان‌های مختلف، با شیوه‌های مختلف پخش می‌کنند، منتشر می‌کنند. این کار [در مورد ایشان هم] باید انجام بگیرد (khamenei.ir/speech-content?id=51609).